

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/4695.**

Benyújtás dátuma: **2023-07-18 11:18**

Parlex azonosító: **M4OS2Z0X0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Arató Gergely (DK), Barkóczy Balázs (DK), Hegedüs Andrea (DK), Kálmán Olga (DK)**

Törvényjavaslat címe: **A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény összeférhetlenségi szabályok szigorítása érdekében történő módosításáról**

Az Alaptörvény 6. cikk (1) bekezdése alapján „**a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény összeférhetlenségi szabályok szigorítása érdekében történő módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2023. évi törvény

a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény összeférhetetlenségi szabályok szigorítása érdekében történő módosításáról

A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványok mindenkori kormányzattól való függetlenségének, valamint az egyetemi autonómia biztosítása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

1. §

A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény 6. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(2) Az alapítvány esetében felügyelőbizottság kijelölése és annak működése, továbbá állandó könyvvizsgáló megbízása kötelező. A felügyelőbizottság legalább három természetes személyből áll, a felügyelőbizottság elnökét - az alapító okirat eltérő rendelkezése hiányában - a tagok maguk közül választják.

(3) A kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagsági helyekre a szenátus és a hallgatók képviselőiből álló bizottság (a továbbiakban: bizottság) tesz javaslatot. Az Alapítvány kuratóriuma és felügyelőbizottsága tagjává az válhat, aki a bizottság kétharmadának szavazatát megkapja. Az így megválasztott tag megbízatása 3 évre szól, a megbízatás lejártával egyszer újraválasztható.”

2. §

A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény 15. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha az alapítvány közfeladataként felsőoktatási tevékenység is meghatározásra került, abban az esetben az alapítvány kuratóriuma és a felügyelőbizottság elnöke és tagjai nem folytathatnak politikai, illetőleg olyan jellegű tevékenységet, amely tisztségével egyébként összeegyeztethetetlen. Mindezekre figyelemmel a kuratórium és a felügyelőbizottság elnöke és tagjai a megbízatása megkezdését megelőző legalább 10 évben:

- a) nem lehet országgyűlési, európai parlamenti vagy önkormányzati képviselő, polgármester, vagy a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezető,
- b) nem lehet államigazgatási szervnél köztisztviselő, állami tisztviselő, kormánytisztviselő,
- c) nem lehet a Magyar Honvédség, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat hivatásos vagy szerződéses állományú tagja, rendvédelmi szerv, az Országgyűlési Őrség vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hivatásos állományú tagja,
- d) nem lehet az állam által alapított vagy tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság, továbbá az állam tulajdoni részesedésével működő gazdasági társaság által alapított gazdasági társaság legfőbb szervének, ügyvezetésének tagja, személyes közreműködője, képviselet ellátására jogosultja,
- e) nem lehet médiatartalom-szolgáltató természetes személy, jogi személy, gazdasági társaság legfőbb szervének, ügyvezetésének tagja, személyes közreműködője, képviselet ellátására

- jogosultja, valamint nem lehet az a)-e) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója, illetve velük gazdasági érdekközösségben álló személy, valamint
- f) nem lehet az a)-e) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója, illetve velük gazdasági érdekközösségben álló személy.”

3. §

A közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény a következő 31/D. §-sal egészül ki:

„31/D. §

(1) E törvénynek a közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokról szóló 2021. évi IX. törvény összeférhetlenségi szabályok szigorítása érdekében történő módosításáról szóló 2023. évi ... törvénnyel módosított 15. § (4) bekezdésében foglalt összeférhetlenségi előírásokat az 1. melléklet szerinti felsőoktatási tevékenységet folytató alapítványoknak legkésőbb 2023. szeptember 1. napjáig kell teljesíteni.

(2) Amennyiben az Alapítvány kuratóriuma tagja és a felügyelőbizottság elnöke és tagja nem felel meg a 15. §-ban foglalt összeférhetlenségi szabályoknak, jogviszonya e törvény hatályba lépésének napjával megszűnik.

(3) A (2) bekezdés alapján megszűnt kuratóriumi és felügyelőbizottsági tagsági helyekre a szenátus és a hallgatók képviselőiből álló bizottság tesz javaslatot. Az Alapítvány kuratóriuma és felügyelőbizottsága tagjává az válhat, aki a bizottság kétharmadának szavazatát megkapja.”

4. §

Hatályát veszti:

- a) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 36. § (1b) bekezdése és 72. § (3) bekezdése;
- b) a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 85. § (5a) bekezdése és a 87. § (2a) bekezdése;
- c) az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 80. § (2a) bekezdése;
- d) a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény 95. § (11a) bekezdése és 225. § (2a) bekezdése, valamint
- e) a különleges jogállású szervekről és az általuk foglalkoztatottak jogállásáról szóló 2019. évi CVII. törvény 51. § (5a) és (10a) bekezdése.

5. §

Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

6. §

E törvény az Alaptörvény 38. cikk (6) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Általános indokolás

Az EU pénzügyminiszterei 2022. december 15-én hozták meg azt a döntést, hogy befagyasztották a Magyarországnak 2021-2027 között járó támogatások csaknem egyharmadát. Ezzel együtt azt is utasításba adták, hogy az Unió nem köthet új pénzügyi megállapodást a 2021-es magyar törvény alapján létrehozott közérdekű vagyongazdálkodó alapítvánnyal. A tiltás a 2022. december 15. után elbírált pályázatokra vonatkozik, nem érinti az e dátum előtt vállalt kötelezettségvállalásokhoz kapcsolódó kifizetéseket, és a folyamatban lévő támogatásokat sem. Ez azt jelenti, hogy az Erasmus+ együttműködési és oktatási csereprogramból, valamint a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogramból kimaradnak azok a magyarországi oktatási intézmények, amelyek közérdekű vagyongazdálkodó alapítványi formában működnek, vagy amelyeket ilyen alapítványok tartanak fenn. A finanszírozást ideiglenesen függesztette fel Brüsszel, és addig tarthat, amíg a magyarországi döntéshozók nem korrigálják a mulasztásokat.

Ezek az oktatási intézmények azért kerültek célkeresztbe, mert a modelljük nem biztosítja az átlátható kezelését a közösségi forrásoknak, valamint az indokok között szerepel, hogy az Orbán-kormány továbbra is fideszes politikusok irányítása alatt tartja az alapítványi egyetemeket azáltal, hogy magas rangú politikai tisztségviselők kerülnek az alapítványok vezetőségébe. Magyarországon jelenleg 21 alapítványi egyetem működik, a Budapesti Gazdasági Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem, a Magyar Táncművészeti Egyetem, az Állatorvostudományi Egyetem, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, a Semmelweis Egyetem, a Pannon Egyetem, a Soproni Egyetem, a Szegedi Tudományegyetem, a Színház- és Filmművészeti Egyetem, a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem, a Miskolci Egyetem, a Dunaújvárosi Egyetem, a Debreceni Egyetem, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, a Neumann János Egyetem, a Nyíregyházi Egyetem, az Óbudai Egyetem, a Széchenyi István Egyetem, a Tokaj-Hegyalja Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem.

Az Európai Bizottság kimutatása szerint 2020-ban 22 622 magyar vett részt az Erasmus+ külföldi csereprogramjaiban a felsőoktatás, a szakképzés, az iskolai oktatás, a felnőttképzés területén, ezt pedig az EU 40,45 millió euróval támogatta. Ha ezeket korrigálja a kormány, akkor kaphatják meg újra ezeket a támogatásokat a kiszervezett egyetemek. Álláspontunk szerint elfogadhatatlan, hogy fideszes kegyencek tobzódnak az Orbán kormány által lenyúlt egyetemek kuratóriumaiában és felügyelőbizottságiban és a privatizált egyetemek alapítványitól milliós fizetéseket visznek haza azok a politikai kinevezettek, akiket beültettek a készbe, miközben az egyetem, a hallgatók jelentős támogatásokról, ösztöndíj-lehetőségektől, rendkívül fontos csereprogramokról esnek el, mint az Erasmus, illetve a Horizont. Az Erasmus az Európai Unió egyik legsikeresebb és legemblematisusabb felsőoktatási programja, amit néhány éve alsóbb szintű intézményekre is kiterjesztettek. Az első évben, 1987-ben 11 európai ország (Belgium, Dánia, Németország, Görögország, Franciaország, Írország, Olaszország, Hollandia, Portugália, Spanyolország és az Egyesült Királyság) 3200 diákja kapott támogatást. Az elmúlt évtizedekben összesen több mint tízmillióan jutottak külföldi tanulási lehetőséghez a program révén, amelyben a magyar egyetemek

25 éve vesznek részt.

Félő, hogy ezek miatt egyre többen fognak külföldi egyetemeken továbbtanulni, illetve a külföldi diákok sem hazánk egyetemeit választják majd, valamint a versenyképességi rangsorban a magyar egyetemek még hátrébb fognak kerülni. Ezért az Európai Bizottság elvárásával összhangban a Demokratikus Koalíció által benyújtott törvényjavaslat a felsőoktatási alapítványok esetében szigorítja az összeférhetlenségi szabályokat, és a kuratóriumokból, valamint a felügyelő bizottságokból kizárja az összes politikust, állami és önkormányzati vezetőt, illetve a politikához kötődő egyéb megbízottakat, ezek családtagjait, valamint a velük gazdasági érdekközösségben lévő személyeket.

Az összeférhetlenségi szabályok ugyanis a közbizalom megőrzésének egyik legfontosabb eszközei, de kiemelkedő szerepük van a hatalom megosztásának, az államhatalmi ágak elválasztásának biztosításában is. Kizárja az eltérő, vagy egymással hierarchikus, felügyeleti, ellenőrzési viszonyban álló hatalmi pozíciók egy kézben történő egyesülését, az elfogultságot és a személyi érdekelttség visszaélészerű érvényesülését.

A fenti összeférhetlenségi szabályok szerint a kuratórium és a felügyelőbizottság elnöke és tagjai esetében összeférhetetlen minden politikai tevékenység, amely a feladatainak ellátáshoz szükséges közbizalmat megingathatja.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1. §

A módosítás meghatározza a kuratórium és a felügyelőbizottság összetételét, megválasztásának szabályait. A megválasztott tagok megbízatása 3 évre szól, a megbízatás lejártával egyszer újraválasztható.

2. §

A módosítás a felsőoktatási tevékenységet folytató közérdekű vagyonkezelő alapítványok kuratóriumának, illetve felügyelő bizottsági tagjának összeférhetlenségére vonatkozó szabályokat szigorítja, és többek között kimondja, hogy nem lehet országgyűlési, európai parlamenti vagy önkormányzati képviselő, polgármester, vagy a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló törvény hatálya alá tartozó állami vezető.

3. §

Átmeneti szabályokat állapít meg a módosított összeférhetlenségi szabályok 2023. szeptember 1-jéig történő teljesítése érdekében. Kimondja továbbá, hogy amennyiben az Alapítvány kuratóriuma tagja és a felügyelőbizottság elnöke és tagja nem felel meg a módosított összeférhetlenségi szabályoknak, jogviszonya e törvény hatályba lépésének napjával megszűnik. A javaslat a megszűnő tagsági helyekre történő választás szabályait is meghatározza.

4. §

A jogrendszer koherenciája érdekében hatályon kívül helyezi az egyes jogállási törvényekben meghatározott összeférhetlenségi szabályokat.

5. §

Hatályba léptető rendelkezés.

6. §

Sarkalatossági záradék.